

Oorspronkelijke titel:

Davis, RD & Brown, E.M, (1995) *Education vs. Child Development: How Dyslexia Happens.*
Retrieved March 22, 1995 from Davis Dyslexia Association International, Dyslexia the Gift
Website <http://www.dyslexia.com/library/edart.htm>

Vertaling, aantekeningen en keuze van illustraties: Petra Pouw-Legêne

Onderwijs versus Ontwikkeling van een kind. De manier waarop Dyslexie ontstaat.

De eerste 38 jaar van mijn leven was ik [Ronald Davis] functioneel ongeletterd. Inmiddels heb ik het probleem voldoende overwonnen om een boek te kunnen schrijven en op band te kunnen dicteren. Daarom wil ik graag vertellen wat ik heb ontdekt: dyslexie is niet het resultaat van een hersen - of zenuwbeschadiging. Evenmin wordt het veroorzaakt door verkeerde verbindingen in het brein, het binnenoor of de oogbol. Het is het product van een specifieke manier van denken en een natuurlijke reactie op **verwarring**.^[1]

Voordat de geschreven taal was uitgevonden, bestond dyslexie niet. Mensen met de **gave** om dyslexie te ontwikkelen waren waarschijnlijk de bewakers van de mondelinge overlevering vanwege hun vermogen het gesproken woord uitstekend te onthouden en door te geven.

Dyslectici [bedoeld wordt hiermee mensen met dyslexie, zie ook [2]]vormen van nature meer mentale concepten en formuleren die sneller dan anderen. Zij blinken uit in kunst, architectuur, techniek, strategieën en uitvindingen. Zij zijn in staat mentale beelden te ervaren als werkelijkheid. Deze vorm van intuïtief denken vormt de basis voor begaafdheid.

Het is een woordloze manier van denken, dus het kan problemen veroorzaken bij geschreven taal. Problemen met geletterdheid worden vaak opgedaan in de eerste schooljaren. Ons onderwijssysteem vertrouwt vooral op woorden, op lezen en schrijven, om informatie over te brengen en de resultaten te meten. Dus wordt van dyslectici vaak gedacht dat ze een lage intelligentie hebben.

Dit is in werkelijkheid een gemis van onze taal en van het onderwijsproces. Vanuit mijn ervaring en mijn werk met meer dan 1000 mensen met dyslexie wil ik hieronder beschrijven hoe volgens mij het syndroom zich in een kind ontwikkelt.

1. Al met drie maanden ontdekt een kind dat in potentie dyslectisch is ^[2] hoe het de fragmentarische waarnemingen mentaal betekenis kan geven.

Dit talent om dingen in de verbeelding te zien kan later leiden tot dyslexie.

2. In zijn vroege jeugd gebruikt het kind dit talent om voorwerpen in de omgeving heel snel te herkennen. Ook ontwikkelt het daarmee artistieke en kinesthetische talenten. Het kind ontwikkelt zich tot een visuele en conceptuele denker. Er is weinig behoefte aan ontwikkeling van verbale gedachten. Dat is immers een veel tragere manier van denken, die wordt gekenmerkt door een interne monoloog.
3. Van het kind wordt verwacht dat het begint te lezen in de kleuterschool of meteen in de eerste klas van de basisschool. Geschreven taal – die opgebouwd is uit fonetische symbolen- is een puzzel.

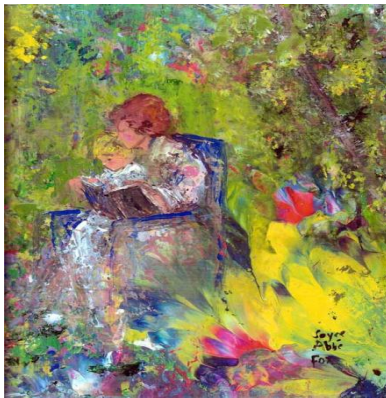

Tegen die tijd heeft het kind namelijk geleerd om **automatisch** ^[3] pijlsnel zijn waarneming te vervormen (desoriënteren) ^[4] om de dingen in zijn omgeving te herkennen en te begrijpen. Dat werkt prima met dingen in de echte wereld. Maar het werkt niet met gedrukte letters. Als hij die pijlsnel in gedachten op zijn kop of gespiegeld of niet in de juiste volgorde bekijkt, worden die letters juist minder herkenbaar.

4. Het kind raakt hoe langer hoe meer in de war en dat geeft nog meer desoriëntatie. Het kind voelt dat er iets mis is. Dat wordt bevestigd door de leerkracht, de andere kinderen in de klas, de schoolrapporten en uiteindelijk de ouders. Iedereen raakt van slag en dus raakt het 'cognitief uitgedaagde' kind ook van slag. Nu kunnen er gedragsproblemen ontstaan.
5. Tenzij iemand tussenbeide komt en een geschikte leermethode aanbiedt, heeft het kind geen andere keus dan zich zoveel als draaglijk is door school te worstelen, mogelijk via het speciaal onderwijs of onder invloed van medicijnen zoals Ritalin of Cylert [niet langer verkrijgbaar vanwege teveel bijwerkingen].
6. Op de leeftijd van 8 of 9 jaar verzint het kind 'trucjes': uit het hoofd leren, vermijden of het overlaten aan anderen om voor hem te lezen of te schrijven. In praktijkvakken (natuur, techniek, muziek, vrij roosteren) kan dit kind best uitblinken, maar lessen waarin hij veel moet lezen of schrijven zijn een regelrechte kwelling.
7. Tenzij er op de juiste manier wordt ingegrepen ^[5] door iemand die begrip en compassie en respect heeft voor het kind, zal het zelfvertrouwen van dit kind er zwaar onder lijden.
8. Na uit school te zijn 'ontsnapt', begint de persoon de 'handicap' dat hij functioneel ongeletterd is, te boven te komen of te omzeilen. Dyslectici blinken vaak uit in hun vak, ook al zijn ze functioneel laag- of ongeletterd .
9. Tegen de tijd dat de dyslecticus volwassen is, schaamt hij zich voor zijn onvermogen om goed te lezen of te schrijven en houdt dat meestal diep geheim. De persoon is ervan overtuigd dat het niet alleen een teken is van onwetendheid maar van **onwaardigheid**. Dit onfortuinlijke zelfbeeld kan ervoor zorgen dat de dyslecticus teruggetrokken leeft en/of vijandig wordt.
10. Het herstellen van iemands zelfvertrouwen is echt het belangrijkste deel van het oplossen van dyslexie of van andere leerstoornissen, inclusief ADD en hyperactiviteit. De procedures die worden beschreven in ' De Gave van Dyslexie', maken het over het algemeen voor een persoon

met een leerprobleem mogelijk om basisgeletterdheid te leren in een programma van 30 uur. Vervolgens kunnen de meesten, door thuis nog een paar maanden serieus te oefenen, lezen en schrijven en normaal studeren. Afleren dat ze stom en dom zijn is het meest waardevolle resultaat van de training.^[6]

Hoe kunnen we voorkomen dat kinderen hun gevoel voor eigenwaarde verliezen? Om de woorden van collega Dr. Fatima Ali te citeren: Schrap de woorden 'dom' en 'stom' en 'leerprobleem' uit je vocabulaire. Heb nooit kritiek op hun fouten en denk nooit stiekem dat er iets mis is met het kind. Leer begrijpen hoe dyslectici denken en leg de nadruk op hun sterke kanten. Zoek de juiste methode om hen te helpen lezen, schrijven en studeren. Onthoud dat sommige intelligente kinderen niet klaar zijn om te gaan lezen totdat ze 8 of 9 jaar zijn^[6]. Ze zullen sneller bij zijn met de anderen als ze niet hoeven te lijden onder twijfel aan zichzelf.

Als je kinderen begeleidt, behandel dan symbolen en woorden als spelletjes of puzzels die kunnen worden opgelost. Maak taal leuk. Hoe, wordt beschreven in hoofdstuk 28 en 29 van 'De Gave van Dyslexie'

Taalvaardigheden zijn prima, maar er is veel te zeggen voor oplossingsgericht en ervaringsgericht leren.

Geef dyslectici krediet voor deze vaardigheden en je zult ontdekken dat hun leerprobleem in werkelijkheid een begaafdheid is of tenminste een hoog niveau van intelligentie en vermogen tot leren, die ze al hadden vanaf de dag dat ze werden geboren.

[1] Lees in dat verband ook het artikel op de website (februari 2010) over het onderzoek door Dr. Jennifer Poole

[2] **In potentie dyslectisch:** Ronald Davis zegt in dit artikel feitelijk dat er 'slechts' twee denkstijlen zijn. De natuurlijke en aangeboren 'non-verbale' (visueel ruimtelijk kinesthetische) en de later aangeleerde verbale denkstijl. De 'in potentie dyslectici' blijven voorkeur geven aan die non-verbale ('beeldend') stijl. In de DLS workshop voor leerkrachten wordt ruim aandacht besteed aan het verschil tussen beide denkstijlen en hoe die aan te bieden aan de klas.

[3] **automatisch:** d.w.z.: het wordt een tweede natuur. In de DLS workshop leren leerkrachten herkennen wanneer en waarom een kind de waarneming vervormt en wat hij/zij kan doen om het kind te helpen om op bepaalde momenten voor een bepaalde taak, zoals lezen, 'correct' waar te nemen.

[4] **Desoriënteren** Op het moment dat iemand probeert pijlsnel in de voorstelling een oplossing te vinden voor een onduidelijkheid, treedt vervorming van de waarneming op. Ronald Davis noemt dat **desoriëntatie**. In de DLS workshop leert de leerkracht dat dit een natuurlijke reactie is van onze hersens op verwarring. Ieder mens kent dat gevoel en heeft er passief mee te maken (u trapt automatisch op de rem als u stil staat bij een stoplicht en de auto voor u plotseling langzaam achteruit rijdt). Dyslectici gebruiken deze desoriëntatie actief, ofwel om een oplossing te vinden voor een onduidelijkheid maar vaak ook om zichzelf te vermaken (bijvoorbeeld door te dagdromen).

[5] **Op de juiste manier ingrijpen:** het dyslectische kind wordt vaak gedwongen te oefenen in de voor hem onnatuurlijke verbale denkstijl, dus auditief, talig, met veel herhalen en oefenen. In de praktijk is gebleken dat als dyslectici worden benaderd via hun natuurlijke denkstijl, zij veel minder tijd nodig hebben om zich informatie eigen te maken (symbol mastery) en de talige kant daarin mee te nemen. Omgekeerd worden met de DLS 'talige' kinderen steeds uitgenodigd om hun voorstelling erbij te betrekken, waardoor ook zij informatie zich nog meer eigen maken en begrijpen.

[6] Bij het verschijnen van dit artikel in 1995 was Ronald Davis' medewerker, Sharon Pfeiffer, pas begonnen met het 6 jarige pilotproject in enkele basisscholen in San Francisco. Ron kon toen nog niet weten dat jonge kinderen, die al vanaf 5 jaar volgens zijn technieken leerden omgaan met symbolen en concepten, in die 6 jaar geen enkel dyslectisch probleem hadden met het beginnend leesonderwijs. Integendeel, er waren geen verwijzingen nodig naar het speciaal onderwijs en het aantal kinderen dat verrijkingsstof aangeboden kreeg nam spectaculair toe.